

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

Letnik II številka 6. in 7.

WWW.KREDARICA.S5.COM

Novi Sad, junij-september 2002.

V čast dneva državnosti Republike Slovenije

Predsednik Dr. Janez Drnovšek v Beogradu

Na podlagi uradnega vabila slovenskega veleposlaništva v Beogradu, oziroma našega veleposlanika njegove ekscelence Boruta Šukljeta, sem se udeležil sprejema v Beogradu dne 18. junija 2002. leta v hotelu Hyatt Regency. Sprejem je bil posvečen dnevni državnosti Republike Slovenije in uradnemu obisku predsednika vlade Republike Slovenije njegove ekscelence Dr. Janezu Drnovšku.

Sam sprejem je bil na zelo visokem nivoju. Udeležba je bila strogo kontrolirana oziroma prisotni so morali imeti vabila. Bilo je veliko število varnostnikov. Od strani ZR Jugoslavije je bilo navzočih več ministrov: minister za zunanje zadeve g. Goran Svilanović, guverner Narodne banke Jugoslavije g. Mladjan Dinkić, predsednik skupščine AP Vojvodine g. Nenad Čanak in drugi. Od slovenskih predstavnikov je bil poleg predsednika Drnovška tudi minister za zunanje zadeve Dr. Dimitrij Rupelj s katerim sem imel kratek pogovor.

Predsedniku slovenske vlade me je predstavil naš veleposlanik g. Borut Šuklje. Predsednika slovenske vlade sem seznanil o obstoju in aktivnostih našega društva »Kredarica« in s težavami, ki jih moramo sami premagovati. Iskoristil sem priložnost in ga v imenu članov D. Slovencev pozdravil ter mu zaželel dobrodošlico v ZR Jugoslavijo. Izrazil sem občudovanje na uspehu R. Slovenije na gospodarskem in političnem planu. Na koncu sem še poudaril, da smo tukaj živeči Slovenci zelo ponosni na to, da smo Slovenci, ker je naša lepa dežela tako napredna in uspešna. Po krajšem pogovoru sem se zahvalil gospodu predsedniku, da si je vzela časa za me, na kar se je tudi on sam zahvalil na lepih besedah.

Bil sem predstavljen tudi gospodu Nenadu Čanku. Ko sem mu dal svojo vizitko in ko je prebral »Kredarica«, je takoj povedal, da je bil osemkrat na Triglavu in

Dr. Janez Drnovšek

da je preizkusil vse tri dostope na Triglav. Povedal je, da ima zelo rad Slovenijo in občuduje njeno lepoto. Za naše Društvo ni vedel da obstajamo, ko pa sem ga seznanil s težavami, ki jih imamo, me je povabil na obisk ter obljubil, da nam bo poskušal pomagati. Od njegove tajnice sem dobil vizitko s telefonskimi številkami.

Skupaj z menoj na sprejemu sta bila še gospa Ljiljana Cevc in gospod Ivan Zavrtnik. Prevoz je priskrbel, kot vedno, gospod Ivan Zavrtnik.

Predsednik Društva Slovencev »Kredarica«
Dipl. ing. Franc Cevc

26. junija v Novosadskem klubu

PREDSTAVITEV DRUŠTVA SLOVENCEV »KREDARICA«

26. junija 2002. leta je bila predstavitev našega Društva Slovencev »Kredarica« v »Novosadskem klubu«.

V zelo prijaznem ambijentu in atmosferi v prostorih kluba »Novi Sad« v Zmaj Jovini ulici št. 3, ob 18. uri smo predstavili naše Društvo in Slovenijo, prijateljem in članom, ki so nas prisrčno povabili na to srečanje.

Pevski zbor »Novosadskega« društva nam je zapel dve slovenski pesmi »Solčence zahaja« in »Na planincih«. To je bil prav lep pozdrav in tako se je veselo in lepo začelo naše druženje.

»Kredarico« so predstavili gospod predsednik Društva Franc Cevc, potem člani gospa Ljiljana Cevc, gospod Milan Breberina in gospa Zdenka Lukan.

Predsednik Društva Slovencev gospod Franc Cevc je predstavil »Kredarico«. Vrnil se je v preteklost in govoril, kako je in kdaj nastalo Društvo, kako je dobilo ime, koliko članov je imelo na začetku, v kratkem kaj pomeni Društvo »Kredarica« danes.

Na začetku je bilo težko, ampak vsi dobro vemo, da se je v petih letih veliko naredilo in da je bila ta pot zelo uspešna. Gospod Cevc je dobil velik aplavz-res prisrčno sprejeto.

Potem sem osebno govorila o šegah in navadah v Sloveniji, poudarek je bil na ženskih stvarih-slovenske narodne jedi. Prisotne so bile predvsem gospe in je bilo res zanimivo slišati katere specialitete pripravljajo v Sloveniji in ob katerih priložnostih so te jedi na mizi.

Slovenski domači kruh, potice, krofi, štruklji, žganci, žlinkrofi, juhe, kaše in solate. Vse je bilo res lepo in zanimivo predstavljeno v kratkem času, ki smo ga dobili za našo predstavitev.

Govorili smo tudi o ročnih delih, poseben poudarek pa je bil na vezeninah, majoliki, o šegah in navadah v prostem času.

Na koncu je bil predstavljen gospod Milan Breberina. Govoril je o alpinizmu. Lepa-čudovita narava Slovenije je vsem dobro znana, zdravo življenje pa pomeni živeti v naravi in z naravo.

Imeli smo priložnost slišati o Triglavu ter zvedeti veliko zanimivosti o poti, ki je vedno aktualna za alpiniste ter turiste, ki prihajajo v Slovenijo.

Gospod Breberina je zelo zanimivo pripovedoval o Jakobu Aljažu in kako je on sam doživel Triglav. Pokazal nam je lepe posnetke. Tako je bil poseben občutek in užitek za oči.

V kratkem času je bila predstavljena Slovenija, Slovenci in Društvo Slovencev »Kredarica«.

Srečanje se je končalo zelo lepo. Prisotni so bili hvaležni in veseli, da smo sodelovali in se predstavili. Na koncu je bilo veliko zanimivih vprašanj.

Ponosni smo, da je Društvo Slovencev »Kredarica« dobilo svoje mesto in svojo vlogo v našem lepem Novem Sadu. **Zdenka Lukan**

Pevski zbor »GALLUS« iz Celovca

Za Slovence v Novem Sadu v Stolnici Imena Marijinega, 12. maja 2002

DRUGA MAŠA V SLOVENSKEM JEZIKU

Gostje iz Celovca: Pevski zbor »Gallus« nam je podaril čudovito zadovoljstvo in izreden občutek

V kratkem času smo že drugič imeli mašo v slovenskem jeziku v Novem Sadu.

Vsi se dobro spominjamo 29. decembra 2001 in velikega dogodka v stolnici »Imena Marijinega«, ko smo imeli prvič mašo za Slovence v našem mestu. Ta izreden užitek smo ponovno doživeli 12. maja 2002 ob 11.³⁰. Bili smo prisotni kombinirani sveti maši (dvojni sveti maši). Ponavadi je ta sveta maša ob nedeljah na madžarskem jeziku, ampak ob tej priložnosti smo slišali tudi slovensko besedo. Sveto slovensko mašo nam je bral kanonik Monsignor Anton Rojc, madžarsko pa je bral župnik velečastni Janos Sztrikovitcs. Poseben ton sveti maši so dali naši gostje iz Celovca, pevski zbor »Gallus«.

Mešani pevski zbor »Jakob Petelin Gallus« je ustanovljen leta 1960 v Celovcu. Ustanovitelj zboru dr. France Cigan, vzgojitelj v Mohorjevih dijaških domovih, učitelj, skladatelj in zbiratelj ljudskih pesmi je hotel pri »Gallusu« zbrati pevce iz Roža, Podjune in Zilje v koroškem glavnem mestu Celovcu. Prvih deset let je zbor vodil njegov ustanovitelj. Po prof. Silvu Miheliču, od 1971.-1977. leta je zbor vodil prof. Jožka Kovačič. V tem obdobju je bila leta 1974 tudi 14. dnevna turneja »Gallusa« v Ameriko in Kanado. Oktobra 1977 je zbor prevzel prof. Janez Kampuš, po treh letih pa ravnatelj Urhej Kassl, ki ga je v igredi leta

1981 nasledil kaplan Janez Tratar. Ob 25. obletnici ustanovitve pa je zbor prevzel prof. Jože Ropitz.

Zvestobo pesmi izkazujejo pevke in pevci Mešanega pevskega zboru »Gallus« že 40 let in z njimi njihovi pevovodje, podporni člani kulturne organizacije, mediji, poslušalci od blizu in daleč.

V zgodovini zboru se je uvrstilo lepo število dogodkov: od turnej po Severni Ameriki, Argentini, Avstraliji, Ukrajini do potovanj v Rim in Izrael. Od velikih koncertnih projektov kot so bile kantati »Ustoličenje karantanskega kneza«, »Večernice v čast škofu Antonu Martinu Slomsku« in Psalmska kantata Jožefa Ropitza in Alojza Rebule »Žena-mati«, do posnetkov na ploščah, kasetah in zgoščenkah.

Za vse prisotne v stolnici je petje Mešanega zboru »Gallus« bil predvsem užitek. Sodelovali so na sveti maši in zapeli »Nedeljsko jutro« (F. Cigan), potem speve: »Gospod usmili se«, »Gloria«, »Svet«, »Jagnje Božje« (J. Trošt), »Aleluja« (J. Ropitz), »Sveta Marija«, (R. Kutin - J. Ropitz) in »Sveta Mati Božja«.

Na koncu svete maše je gospod Franc Cevc, predsednik Društva Slovencev »Kredarica« pozdravil na slovenskem in nemškem jeziku drage goste. Hkrati se je zahvalil pevskega zboru »Gallus«, da so

tudi nas Slovence v Novem Sadu uvrstili v svojo turnejo. Zahvalil se je tudi Katoliški nadškofiji v Beogradu, z njihovo ekselenco Monsignorom nadškofom Stanislavom Hočevarjem na čelu, na sodelovanju in organizaciji tega pomembnega in lepega dogodka. Hvaležni smo tudi župniku velečastitemu Janosu Sztrikovitcsu, ki nam je že drugič mogočil, da se slovenska maša bere v novosadski stolnici.

Po sveti maši smo še vsi uživali v koncertu zboru »Gallus«. Podarili so nam čudovito zadovoljstvo in izreden občutek. Slišali smo: Gallus pozdrav (J. Ropitz), Sem pevec (Foerster), Koroška domovina (Cigan), Nebo, oko (Mihelič), O, du stille Zeit (Wolters) in tudi Našo zvezdo ter Hrepenenje (Ropitz).

V akustičnem ambijentu stolnice, harmonično ter tehniško in umetniško popolnoma dognano petje zboru nas je vse duhovno vzdignilo in navdihnilo. Krasen sklad prelepih moških in ženskih glasov ter maestralna izvedba, so navdušili vse prisotne. To je bila še ena priložnost, da smo lahko slišali slovensko pesem in slovensko besedo - to je vedno dogodek velikega pomena.

Upamo, da bomo imeli v prihodnosti še veliko takih dogodkov in užitkov.

Zdenka Lukan

Seminar za mladinske multiplikatorje

Imel sem besedo na Vseslovenskem srečanju

Letos sem imel priložnost udeležiti se seminarja za mladinske multiplikatorje, ki je potekal na Bledu od 03. do 07. julija v organizaciji Slovenske izseljenske matice. Namen seminarja je, da mladi rojaki, predstavniki mladine aktivno sodelujejo v delu društva in med društvom, da pridobijo znanja in izkušnje, ki jih bodo prenesli v svoje okolje. Seminarja so se udeležili tudi Slovenci iz BiH, Makedonije, Avstralije, Nemčije in Italije.

Srečanje se je začelo 04.07. v hotelu Astoria v kongresni dvorani, kjer so se odvijala predavanja. Prvi so spregovorili predstavniki Ministrstev za notranje in zunanje zadeve. Spoznali so nas z vprašanji, ki so od pomena za Slovence v zamejstvu in se nanašajo na osebne izkaznice in potne liste. Velik poudarek je bil na temo varnosti potnih listin in varnostnem sistemu pri sami izdelavi potnih listov. Zatem so nas seznanili o pogojih za pridobitev potnih listov. Pogoj izpolnjujejo vsi, ki so Slovenci do tretjega kolena, soprozniki, ki niso slovenskega rodu, a so poročeni s slovenskim državljanom najmanj dve leti in imajo prebivališče v Sloveniji najmanj eno leto-le ti se morajo odpovedati drugega potnega lista.

Predstavili so se iz Slovenskega Svetovnega kongresa. Govorila sta dr. Boris Pleskonjič in gospod Franci Feltrin. Slovenski Svetovni kongres organizira več dogodkov, kot so taborjenje za otroke itn. Obljubili so, da nas naslednje leto pokličejo. Dr. Boris Pleskonjič je dejal, da Slovenci moramo držati skupaj in si pomagati med seboj.

05.07. je imelo predavanje Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. Novost je, da v Sloveniji od leta 2004 ne bo več redne vojske. To pomeni, da bosta obstajali izredna in profesionalna vojska.

Istega dne smo obiskali študentski klub Bled in videli, da so študenti z Bleda opremljeni s sodobno tehniko in imajo veliko programov za šolanje kot tudi za vsakdanje življenje.

06.07. nas je Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport seznanilo s svojo dejavnostjo, kakor tudi s programom urada za mladino. Najbolj pomembno je ostati v stiku, kajti dejavnosti je veliko, samo udeležiti se jih moramo.

07.07. je bila osrednja prirediteljska srečanje v moji deželi.

To je bil uradni del seminarja, ki je potekal vsak dan dopoldne in popoldne z odmori za kosilo. Poleg tega nam je omogočeno spoznavanje Bleda z okolico. Predvsem želim poudariti, da je bila organizacija celotnega seminarja na zelo

visokem nivoju. Na koncu bi se zahvalil organizatorjem Slovenske izseljenske matice gospodu *Dominiku Lavriču*, ki nam je veliko razlagal in razložil vse kar nas je zanimalo in kar je bilo pomembno. Tudi gospe Urški Starman, ki je pomagala pri tem delu. Zahvaljujem se še gospe mag. *Milici Trebše-Štolfa* kot predsednici SIM-a.

Rajko Marić

To je bil konec seminarja in srečanja v moji deželi ne pa tudi mojega obiska v Sloveniji.

Imel sem besedo na Vseslovenskem srečanju

Po ustnem vabilu predsednice SIM-a sem se udeležil drugega **Vseslovenskega srečanja Slovencev v zamejstvu in po svetu**, ki je bilo v državnem zboru. Srečanje je tradicionalno in je v organizaciji komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki deluje pri Državnem zboru Republike Slovenije. Srečanja so se udeležili predstavniki slovenskih društev in organizacij iz Avstrije, Italije, Madžarske, Hrvaške, BiH, Makedonije, Nemčije, Švice, Švedske, Argentine, Francije, Avstralije, ZDA, Kanade in Jugoslavije.

Srečanje se je pričelo z nagovorom predsednika državnega zbora *Boruta Pahorja*, ki je dejal, da je razlog srečanja imeniten. Zahvalil se je Slovenkam in Slovincem, ker so v državah, kjer živijo, storili veliko. Ne samo, da se sliši in ohranja slovenski jezik in kultura, pač pa, da se sliši in ohranja slovenski interes tako politični in gospodarski, kakor tudi zunanje politični.

Gospod *Frane Pukšič* predsednik komisije je začel govor z besedami:

»Domovina je dom, je družina, ki nudi varno zavetje in toplino.« Povedal je, da treba storiti veliko več za uresničevanje resolucije o Slovencih po svetu.

Potem je imel besedo dr. *Iztok Simoniti*, državni sekretar pri Ministrstvu za zunanje zadeve in vodja urada za Slovence v zamejstvu in predstavnik največje opozicijske poslanske skupine g. *Janez Janša*.

Ob 11.30 je začel del v katerem so nagovor imeli predstavniki Slovencev po svetu. Bernard Šadovnik-koroški Slovenec, Franc Šošnja-Republika Srpska, Rudi Pavšič in Sergij Pahor iz Italije, Darko Šonc iz Hrvaške in drugi. Zatem je sledil odmor za kosilo v parlamentu. Osebnost sem dal v avli parlamenta intervju za novinarja Dnevnik-a, ker sem bil zanimiv kot najmlajši, ki se ukvarja z vprašanji Slovencev v zamejstvu. Pavzo sem izkoristil za spoznavanje ostalih udeležencev in pogovore s predstavniki države in političnih strank.

Nadaljevanje srečanja je bilo ob 15. uri. Najprej so govorili predstavniki poslanskih skupin: g. *Janez Podobnik*, g. *Samo Bevk*, g. *Jožef Kavtičnik*, g. *Dr. Andrej Bajuk* in g. *Bogomir Vnučec*. Predsedavajoči seje je rekel: besedo ima Marić Rajko iz Društva Slovencev »Kredarica«, Novi Sad, ZR Jugoslavija. Moram priznati, da je v parlamentu nastal zagor. Kot sem kasneje slišal, so bili vsi navzoči prijetno presenečeni udeležitve novosadskih Slovencev. V kratkih črtah sem spoznal člane kongresa (bilo jih je okoli 90) z Društvom Slovencev »Kredarica«. Govoril sem o tem, koliko nas je članov, kako smo organizirani, kaj delamo, naše kulturne aktivnosti itd. Pozdravil sem vse prisotne mladince ter jih povabil na sodelovanje in druženje. Govor sem končal z besedami; *Vse vas pozdravlja jo Kredarčani in Novi Sad in ne pozabite na mladih svet obstaja*. Sledil je gromoglasen aplavz, poklonil sem se ter se vrnil na svoj sedež. Teh trenutkov se bom vedno spominjal-do konca svojega življenja.

Za menoj so imeli besedo še Lojze Rezelj iz Argentine, Darko Šonc, Eva Sutlić iz Pariza, g. Franci Feltrin iz SSK-a in drugi. Seja je končana ob 18. uri z željami vseh prisotnih, da se vidimo naslednje leto.

To je bil konec mojega obiska v Sloveniji. Poln vtisov sem se odpeljal na postajo in dolgo in tiho sta v meni gorela ponos in sreča zaradi, za mene zgodovinskega govora v parlamentu Slovenije. Sem prvi Kredarčanin, ki je imel besedo v Državnem zboru, ki je najvišje telo Republike Slovenije.

Rajko Marić, vodja strokovne službe za zaposlovanje in mladino

FRANC MIHEVC, ing. ORGANIZACIJE DELA IN SOPROGA ANA

Po končanih letnih počitnicah smo se člani Društva Slovencev »Kredarica« ponovno zbrali v Novem Sadu. Polno je vtisov s potovanj v Republiko Slovenijo, privatno ali pa vezanih za določene aktivnosti, ki jih je bilo.

Poleti, 7. julija 2002 je bilo tradicionalno srečanje Slovencev iz vsega sveta, 48. po vrsti, pod imenom »Srečanje v moji deželi«. Tokrat je bilo na Bledu, a od naših članov je bil prisoten gospod Franc Mihevc. Na zboru Društva 6. septembra tega leta sem poiskala gospoda Franca Mihevca in njegovo soprogo, gospo Ano Mihevo.

To je bil tudi razlog, da ju poiščem in se pogovorim z njima z namenom, da vam ju predstavim. Na moja vprašanja je odgovarjal gospod Franc Mihevc.

Bi mi prosim povedali nekaj o sebi?

Rojen sem 22.07.1931. leta v Novem Sadu, od očeta Slovenca Mihevca Franca, rojenega v Ljubljani in matere Katarine Bertus, Slovakinke. Mati in oče sta se tu spoznala in poročila po prvi svetovni vojni. Pozneje smo se preselili v Rajlovac pri Sarajevu, od tu pa v Kraljevo, kjer je bila vojaška letalska baza in tovarna vojnih letal. Tu sem končal osnovno šolo. Po koncu druge svetovne vojne smo se vrnili v Novi Sad, kjer sem končal malo maturo in se vpisal v srednjo tehnično šolo strojne smeri. Delal sem v raznih tovarnah, ampak največji del mojega dela je bil v tovarni »Jugoalat« v Novem Sadu, kjer sem bil konstruktor rezilnega orodja. Med delom sem končal tudi Višjo šolo za organizacijo dela, proizvajalnega dela. Iz »Jugoalata« sem šel v pokojnino.

Sem poročen. Moja soproga je Ana, rojena Slivka in imava hčerko Majo, poročeno in vnuka Vladimirja. Vsi živijo v Novem Sadu.

Žena je končala srednjo ekonomsko šolo, delala v »Stoteksu«, »Hotelu Vojvodina«, zadnja leta pa je bila zaposlena v otroškem vrtcu »Radosno detinjstvo« kot finančni direktor in iz tega podjetja je odšla v pokoj.

Na ustanoviteljski skupščini Društva Slovencev Novi Sad sem bil izvoljen za predsednika Nadzornega odbora, a soproga Ana za blagajničarko.

Imam veliko število sorodnikov v Ljubljani in prvkrat po petnajstih letih je bil stric Milan pri meni v Novem Sadu.

Vi in Vaša soproga ste med ustanovitelji Društva Slovencev »Kredarica«. Kakšni so Vašini spomini?

Zgodovina našega Društva se je začela koncem 1993. leta. Iz tega časa se spominjam pogovora, ki sem ga imel s tedanjim sekretarjem Maticice Slovencev v Ljubljani, gospodom Janezom Rogljem. Zelo so bili presenečeni, ko sem jim iz fotokopiranega novosadskega »Dnevnika« prinesel podatek, da je v Novem Sadu po zadnjem popisu prebivalcev leta 1992, nas Slovencev 545. Dejali so, da je številka fascinantna in da bo zahtevalo veliko dela in napore pri eventualnem ustanavljanju Društva Slovencev v Novem Sadu in da pri tem delu vidijo tudi mene.

V tistih časih je bilo potrebno imeti garantno pismo svojih najbližjih svojcev, če ste hoteli potovati v Slovenijo. Matica je uspela doseči pri Ministrstvu za notranje zadeve Vlade Republike

Slovenije, da je bil sprejet dogovor, da lahko državljani ZR Jugoslavije (slovenskega porekla) pri prihodu v Slovenijo pokažejo samo vabilo Slovenske izseljenke matice in da to nadomesti povabilo svojcev. Dopis ima datum 16.02.1994. leta. Naslednje pismo (nujno) sem dobil 04.10.1994. leta, v katerem me vabijo na pogovor v zvezi z nadaljnjim sodelovanjem in to na kulturnem področju. Sporočili so mi še, da me že pričakujejo takoj oktobra meseca. To vabilo je veljalo kot uradno. Prosili so me še, da ga

Franc Mihevc

pokažem slovenskim obmejnemu organom na mejnem prehodu ob vstopu v Republiko Slovenijo. Ti dopisi so v originalu še sedaj pri meni doma.

Kakšne težave ste imeli pri Vašem delu?

Še eno leto je bilo za nami: leto 1995. Ko sem poslednjič prišel iz Slovenije, sem dejal soprogi, da bom začel zbirati člane za Društvo Slovencev v Novem Sadu, ker sem se tako tudi dogovoril v Matici v Ljubljani. Soproga je bila prvi član, potem pa sem šel k enemu staremu znancu in prijatelju gospodu Francu Plohu ter njegovi soprogi Marti in tudi njiju včlanil. Zelo sta bila vesela, da sta postala člana Društva. Žal, gospod Franc Ploh ni več med živimi. Takrat mi je še povedal, da ima prijatelj enega Slovenca, gospoda Franca Ceveca, ki govori perfektno slovensko in upa, da bi bil zelo dober za predsednika Društva. Dal mi je njegov naslov in takoj sem odhitel k njemu ter mu pokazal fotokopirani »Dnevnik«, kjer je bilo objavljeno, da je nas Slovencev, ob zadnjem popisu prebivalcev v Novem Sadu 545. Tudi on je bil ob tem podatku zelo presenečen ter dejal da zanj ni vedel. Strinjal se je in dejal, da bo zelo rado sprejel funkcijo predsednika Društva.

Od nekega drugega znanca sem dobil naslove Slovencev v Novem Sadu. Začel sem jih obiskovati in včlanjevati v bodoče Društvo. Pri delu mi je veliko pomagal gospod Albert Kužner. Tudi po Petrovaradinu sva zbirala člane. Da bi dobili dovoljenje za delovanje Društva, smo morali imeti

tudi prostor. Brez težav sem ga našel pri slovaškem KUD »Šafarik« za naša mesečna druženja. Sem njihov stari znanec, saj sem v mladosti plesal v njihovi folklorni skupini in klicali so me »Janez«. Še sedaj grem včasih v »Šafarik« in zopet me kličejo »Janez«. Kaj naj še povem? Eni so bili veseli, da bomo imeli Društvo, pri drugih sem opazil strah in dvom, tretji pa so enostavno povedali, za zdaj ne. Če je bilo s člani in prostorom končano vse ostalo je naredil gospod Kužner Albert. Papire za SUP in jih je osebno sam odnesel. Potem mi je povedal, da jaz grem po njih. Po treh tednih smo končno dobili pozitiven odgovor, da Društvo lahko začne z delom.

Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Zanimivosti je bilo veliko. Lepih, prav tako hudih. Obdržal jih bom za se.

Kaj bi sporočili članom Društva »Kredarica«?

Članom pa tudi upravi bi priporočil manj akademskega dela in debat, ampak več praktičnega dela. Smo bili prvo in edino Društvo Slovencev v ZR Jugoslaviji. Srečen sem, da sta z našo pomočjo zrastle še dve novi društvi: »Planika« v Zrenjaninu in »Sava« v Beogradu. Priporočam, da se vsaj enkrat na leto v večjem številu obiščemo med seboj. Člani iz Zrenjanina so večkrat prisostvovali na naših sestankih. Zdaj nas je v našem Društvu okoli 500 članov in če bi vsaj 10 % aktivno sodelovalo pri raznih dejavnostih, bi bila to velika razbremenitev za Izvršni odbor, kakor tudi za strokovne službe.

Bili ste udeleženec srečanja »V moji deželi«. Bi mi prosim povedali nekaj o tem?

Še štirikrat sem se udeležil srečanja Slovencev iz celega sveta. Srečanja so bila v Ribnici, Bodenšperku, Ljubljani in letos na Bledu. Na lanskoletnem srečanju v Ljubljani sva bila iz našega Društva prisotna gospod Albert Kužner in jaz. Na tem srečanju smo proslavili 50. obletnico Slovenske Maticice. Moram povedati še to, da se je gospod Kužner ves čas srečanja trudil, da predstavi naše Društvo vodečim ljudem slovenskih institucij, kakor tudi udeležencem srečanja iz celoga sveta. Ta srečanja so enkrat letno, vedno v juliju. Lepo bi bilo, če bi se naslednje leto 2003 srečanja udeležila ena skupina naših članov. To je treba videti in doživeti. Poletje je in če imate, a upam da imate sorodnike v Sloveniji, lahko ostanete nekaj dni pri njih in tako obiščete kraje, ki ste jih že prej radi obiskovali.

Še enkrat, eno veliko hvala gospodu Janezu Roglju, potem gospodu Jožetu Prešernu, bivšemu uredniku Rodne grude, danes že upokojenec. Veliko zdravja in dobrega življenja želim obema. Isto želim bivšemu konzulu v Budimpešti gospodu Butini, kakor tudi gospodu Jožetu Kečkcu, ki sta nas vedno pristržno sprejela v ambasadi Republike Slovenije v Budimpešti, ko smo prihajali po vize.

In na koncu povem še to, da je to prava resnica in zgodovina ustanavljanja našega Društva »Kredarica« v Novem Sadu.

Z lepimi željami za uspešno delo in osebno srečo, sem se zahvalila gospodu Francu in gospe Ani Mihevi.

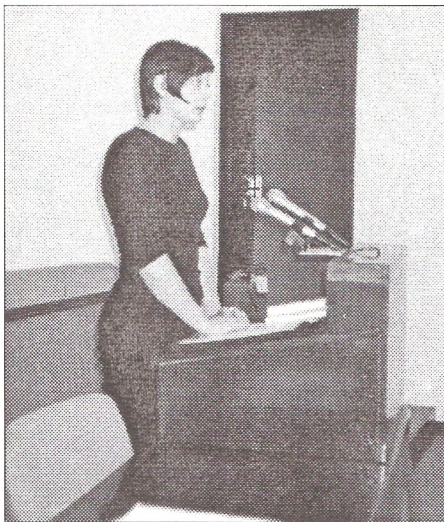
Pogovor vodila **Marija Lovrić**

10. maja na Zboru Društva Slovencev »Kredarica«

PREDSTAVILI SO SE MLADI LITERATI IZ NOVEGA MESTA

Ko sem se pred dvema leti pogovarjala s Klavdijo Kotar v Novem mestu, sem ji mimogrede omenila, da sem postala članica Društva Slovencev »Kredarica« v Novem Sadu. Bila je iskreno presenečena, kajti ni vedela, da pri nas v Vojvodini obstaja takšno društvo.

Klavdija Kotar

Zanimale so jo vse podrobnosti o naših dejavnostih in kako poteka druženje znotraj Društva. Skozi moje pripovedovanje je spoznala, kako pomembna nam je ohranitev slovenske kulture in duha. Istočasno nam je prišla na misel ideja o tem, kako dobro bi bilo organizirati prihod slovenskih literatov v Novi Sad, ter predstaviti tukajšnjim Slovincem moderno slovensko poezijo in prozo.

Celotna zamisel je predstavljena gospodu Albertu Kužnerju, ki je dal točen datum, ko nas lahko obiščejo literati iz Novega mesta.

10. maja na Zboru Društva Slovencev »Kredarica« ste se lahko spoznali s Klavdijo Kotar, ki je brala poezijo in Samotom Dražumeričem, ki se je predstavil z odlomki iz svoje knjige. Program je bil kratek a poln lepih besed naših mladih izvajalcev. Ker je bila gospodična Klavdija Kotar seznanjena o skromni vsebini naše knjižnice, je kot darilo Društvu Slovencev »Kredarica« prinesla slovenske knjige. Gospa Poslon je prevzela darilo in bila vidno presenečena in zadovoljna.

Gospodična Kotarjeva in gospod Dražumerič sta bila po obisku Novega Sada ter njegovih kulturnih znamenitosti navdušena. Obljubila sta, da nas kmalu zopet obiščeta.

Tokrat, v novi številki biltena »Kredarica«, objavljamo njihove pesni iz zbirke »In P. veritas«

Danijela Janković

ZGUBIM SE V VETRU,

ki me nosi v daljave.

Doseči nedosegljivo,
najti popolno.

Živeti kot mali bog,
vladati lastnim navdihom,
se po Rimbuadu spoznavati.
Biti tat ognja
in se potapljati
v najbolj skrivna morja
nezavedanja.

K. Kotar

GLOBOKO

Svetle neoneke sejejo
Eter in dneve
Mokre ceste z
Gumijem podložene

So moje srce

In vlakna teme
Prodirajo vame
Ostal sem sam (Zapustil Ljubezen)
Ostal sem sam (Zapustil telo)
In moje misli nažira črv časa

V globokem vodnjaku
So se mešale tri črne Ptice

Ljubezen
Smrt
čas

Nobena ni bila na Vrtu
Ljubezen - ptica brez kljuna
Smrt - ptica brez Oči
Čas - ptica brez Kril
In se mešale...

Tam kjer pa Sonce kristale razbija
Na Stolu iz rdečega žameta in črne Svile

V noč brez Zvezd
Na tronu za bogove (mučnike)
Črnega kralja iz Španije slave zlate Ptice
Zemlja je vedno mrzla...

Psiha in Eros
Ležita
V senci vrbe žalujke
Njnuni očesi
Se ne moreta
Premakniti
Začaral si ju

Jokajo Dekliške
Maternice
Lačne tvojih
Hitrih kristalov
Kako NEVZGIBNA
Noč
(Še zvezde mečejo karte!)

Ti pa boš oplajal
Staro
grdo
Geo

In rojevali se bodo
Novi
Močnejši
In lepši
ATLANTI
Ni lepo smrdeti po
Beli krsti

Odhod me čaka
In tvoja senca
Se smehlja iz ogledala
Sveti Valentin je dobil naslednika

Otožne elegije čakajo nate....
Zemlja je vedno mrzla...

S. Dražumerič

MOJA SOBICA,

moja pokrajina,
kjer krožijo skrivnosti mojega bivanja.
V belem dimu osupljive vizije.

Velike oči, prepolne slane vode,
da žgejo pogledi.

Iščem ravnovesja.
Kako pripeljati svoje drobno življenje
do začitane točke na moji dlani?

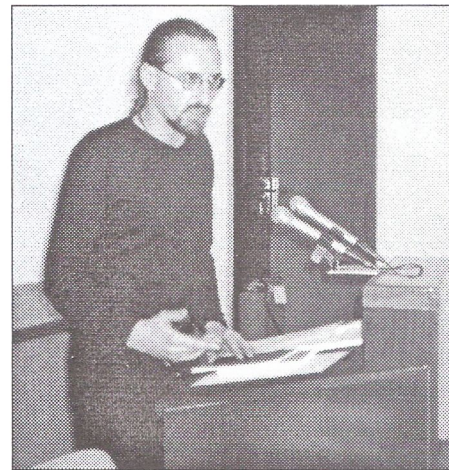
K. Kotar

Pismo članov literarnega kluba
»Dragotin Kette« iz Novega mesta

Dragi člani Društva Slovencev »Kredarica«!

Toplo pozdravljeni. Za vašo novo številko biltena smo se vam želeli ponovno zahvaliti za gostovanje v Novem Sadu in odlično izvedbo Mednarodnega literarnega maratona Novi Sad-Novo mesto, kot smo poimenovali našo skupno prireditev.

Naši spomini na obisk panonskih Aten smo skrili v najtoplejši predel naših duš. Vaša prijaznost in gostoljubje sta vredna vsaj daljše pesnitve, če ne že kar kakšnega daljšega proznega dela. Živite v čudovitem mestu, ki smo si ga med našim kratkim obiskom dodobra ogledali. Privoščili smo si celo vzpon na vojvodinski Triglav-Fruško goro, kjer smo v hladu spomenika Branka Radičevića kovali verze in nevede spletali nova prijateljstva. In Donava, ta ostra

Samo Dražumerič

črta, ki se izgublja v plodni ravnici...obiski muzejev, galerij in knjigarn. Pa pomladni večeri z novosadskimi pesniki in pisatelji s katerimi smo se, ob dobri čašici vrhunskega Bermeta, dogovarjali za nove oblike sodelovanja med našimi in vašimi kulturnimi društvi in posamezniki. V Novi Sad bomo prav gotovo še vrnili in upamo, da se kmalu snidemo tudi v Novem mestu.

Ob tej priložnosti dovolite, da se iskreno zahvaljujemo Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije, Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in tujini in Mestni občini Novo mesto, ki sta nam pomagala pri izvedbi Mednarodnega literarnega maratona. Za tovrstne oblike sodelovanja so pokazali veliko zanimanja in to je lahko le znak, da smo na pravi poti in da moramo s tovrstnimi kulturnimi izmenjavami nadaljevati tudi v bodoče.

Hvala tudi gospe Danijeli Janković, ki se je nesebično trudila, da smo se v Novem Sadu srečali s številnimi predstavniki kulturnih društev in zavodov ter posamezniki ter da nam je omogočila literarni nastop pred tako številno publiko. Ste res izjemna publika, dragi Slovenci. Upamo, da so vam podarjene literarne stvaritve segle v srce in da nam boste še prisluhnili.

Člani Literarnega kluba Dragotina Ketteja iz Novega mesta, Slovenija.

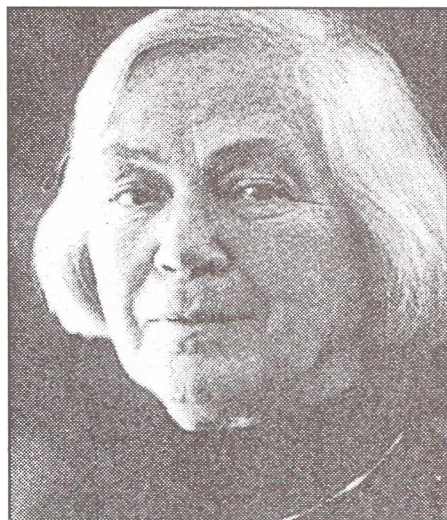

ELA PEROCI

(1922-2001)

Ena najbolj priljubljenih slovenskih mladinskih pisateljic je prav gotovo Ela Peroci.

»Ne pišem za otroke, pišem otrokom in tako se z njimi pogovarjam,« je dejala ob neki priložnosti. Z njenimi pripovedkami,

ki so doživele nešteto ponatisov, so zrasle številne generacije slovenskih otrok.

Najbolj znana in priljubljena med njenimi pravljicami je Muca copatarica, ki je z ilustracijami Ančke Gošnik - Godec prvič izšla leta 1957. Doma in na tujem je bila

večkrat uprizorjena kot lutkovna igrlica. Tako kot njene druge pravljice, tudi ta pripoveduje o vsakdanjih dogodkih, ki gredo rade neopazno mimo nas, pisateljica pa jih z močjo besede osvetli in pokaže, da so pomembne v otrokovem doživljanju sveta.

Ela Peroci se je rodila 11. februarja 1922. leta v Rogaški Slatini. Končala je gimnazijo in učiteljsko v Ljubljani. Najprej je bila učiteljica v več slovenskih krajih. Kot novinarka je sprva delala v uredništvih Pionirja in Cicibana, od leta 1955 do leta 1962 v uredništvu Mladega sveta (kasneje revija Otrok in družina), potem pa do upokojitve leta 1978 v uredništvu mladinskih in izobraževalnih oddaj na Radiu Slovenija.

Perocijeva je bila predvsem uspešna in priljubljena mladinska pisateljica. Njena prva objavljena pravljica je bila Moj dežnik je lahko balon (1955) in v njej je Perocijeva odkrivala svet otrok v urbanem okolju, ki je bil tako drugačen od kmečkega, kakršno je dotlej prevladovalo v mladinski književnosti. Moj dežnik je nastal po rojstvu hčere, pravljica Fantek in punčka (1996) pa tedaj, ko so bili veliki že njeni vnuki. Slednja pripoveduje o osamljenosti, ki jo poznajo tudi otroci.

S prvo in naslednjimi knjigami (Tisočkrat lepa, Muca copatarica in na desetine drugih) je izoblikovala privlačen tip sodobne mestne pravljice. Njena dela so vzbudila zanimanje in odziv tudi zunaj slovenskih meja.

Leta 1955 in leta 1956 je prejela Levstikovo nagrado, leta 1971 pa nagrado Prešernovega sklada.

Umrla je lani (novembra 2001) v Ljubljani.

Ela Peroci

MUCA COPATARICA

(Založba Mladinska knjiga,
Ilustrirala: Ančka Gošnik-Godec)

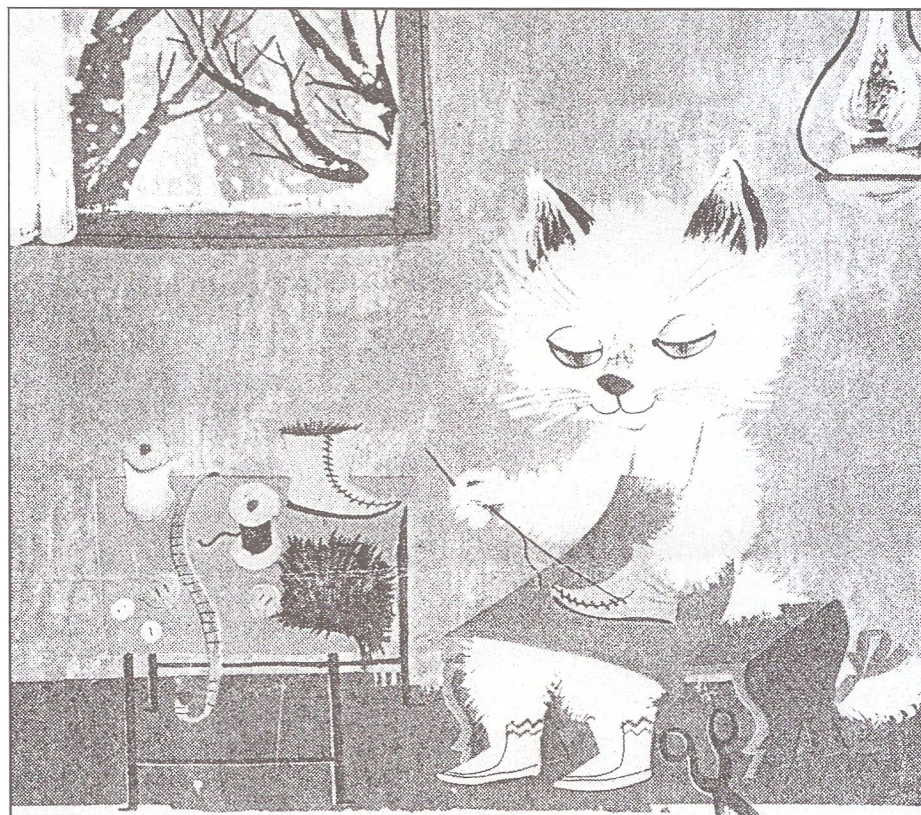
V mali vasi so majhne hiše in v vsaki hiši so otroci. V pisanih srajčkah so in obuti v rdeče in modre copatke. V tej vasi je lep red. Vse hiše v vasi so bele, vse strehe na hišah so rdeče, vsa okna imajo zelena polkna, dvorišča so pometena in cesta je gladka.

Vse je v najlepšem redu, le otroci so neredni. Zvečer, preden ležejo spat, nikoli ne pospravijo copatk za seboj. Drugo jutro jih iščejo pod mizo, za pečjo, na stopnicah, v vozičku, med drvimi, v žepu očetove suknje in po dolgem iskanju najdejo eno copato v kuhinji, drugo v sobi.

Neko jutro pa, ko so že v vseh hišah v mali vasi kuhali zajtrk in so se otroci zbuljali, je Janezek zaman iskal svoje copate.

»Mama, kje so moji copati?« je vprašal.

»Če jih nisi zvečer pospravil, ti jih je odnesla muca,« je odgovorila mama.

»Mama, kje so moji copati?« je klicala Špelca v sosednji hiši.

»Če jih nisi zvečer pospravila, jih je odnesla muca,« ji je rekla mama.

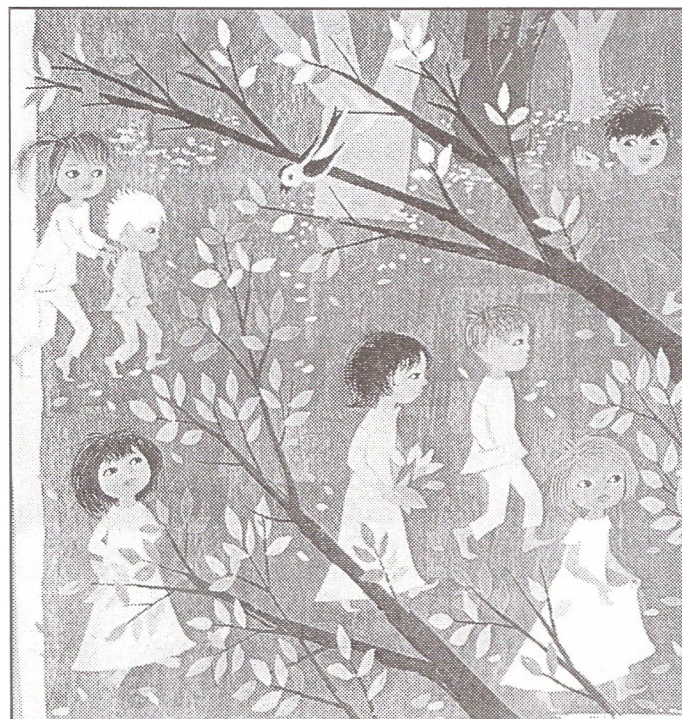
»Mama, kje so moji copati?« je vprašal Tine v tretji hiši.

»Muca ti jih je odnesla, ker jih nikoli ne pospraviš,« mu je odgovorila mama.

»Mama, kje so moji copati?« je vprašala Tonka in mama ji je odgovorila: »Muca jih je odnesla.«

V vsej vasi je dišalo po sladki kavi in otroci so bili lačni. Kar bosi so posedli k mizi. Napili so se tople kave, potem pa je Janezek stopil na prag in zaklical preko ceste: »Špelca, pridi k meni!«

Špelca je takoj pritekla na prag in rekla: »Rada bi prišla k tebi, pa ne morem. Muca mi je odnesla copate. Pridi ti k meni!«

»Ne morem,« je rekel Janezek.

»Muca mi je odnesla copate.«

»Tine!« sta klicala Janezek in Špelca. »pridi k nama!«

Tine je priteknel na prag in odgovoril: Muca mi je odnesla copate.»

Se Tonka je prišla na hišni prag. Tudi njej je muca odnesla copate.

V vseh hišah so odpirali vrata in vsi otroci so prišli bos na prag.

»Muca mi je odnesla copate!« so si klicali. Prestopali so se z

noge na nogo, ker jih je zeblo.

Potem pa je posijalo sonce in otrokom je postalo toplo. Bosi in v pisanih srajčkah so prišli na cesto. Spraševali so se; »Kam je odnesla muca naše copate?«

»Poiščimo mucin dom!« je rekel Jurček. In so šli.

Zavili so s ceste in hodili po rosnih travah, prišli so do gozda in so šli kar naprej. Hodili so po mahu, poslušali so ptičje petje in pripogibali grmičke, da bi našli mucin dom.

Sredi gozda so našli belo hišico z rdečo streho. Okna so bila polna rož, na vratih pa je bil napis: »Muca copatarica.«

Muca je otroke slišala in jim odprla vrata.

»Ljubi otroci, kaj bi radi?«

»Copate!« so prosili otroci.

Vse je povabila v hiško. V hiški so bile police in na policah modri in rdeči copatki. Kakšen red je bil v hiški! Otroci so umolknil.

»Vsak naj vzame svoje copate,« je rekla muca.

To pa ni bilo lahko. Copatki so bili očiščeni in zakrpani. Vsi potrgani gumbi so bili zopet prišiti. Otroci so jih komaj prepoznali.

Bobek, najmanjši med otroki, pa svojih

copatk ni našel. Vsi otroci so bili že obuti, ko jih je on še vedno iskal.

»Če copatk ne najdeš, boš moral bos domov,« mu je rekla muca copatarica. Bobka je zeblo v noge in na jok mu je šlo. Njegovi copatki so bili raztrgani, na polici pa ni bilo strganih copatk.

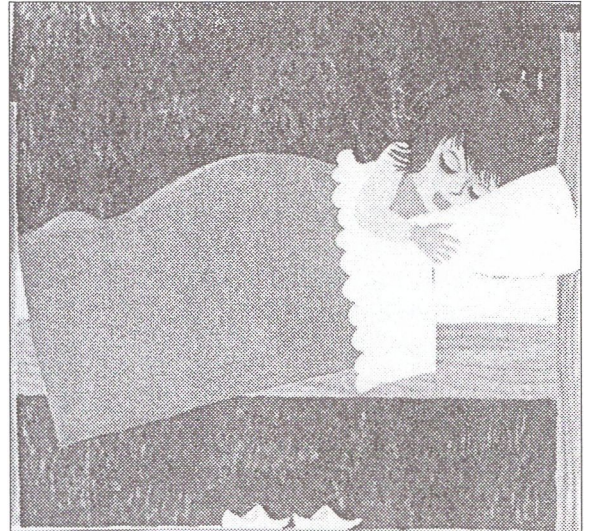
Otroci so že odhajali iz hiške in Bobka je vedno bolj zeblo. Muca copatarica pa mu je govorila: »bos boš šel domov.«

»Prehladil se bom,« je rekel Bobek in muci se je zasmilil.

»Najbolj nereden si, a si najmlajši in bi se nemara res prehladil, če bi hodil bos,« mu je rekla in mu prinesla copatke. Bili so zakrpani in čisti. Spremila ga je do vrat.

»Ko bo zapadel sneg, ti sešijem nove copate,« mu je obljubila. To so slišali tudi drugi otroci. Vsi so se obrnili in prosili: »Meni tudi! Meni tudi!«

Muca copatarica jim je pomahala in rekla: »Tudi vam jih sešijem!« Zaprla je

hiško in gledala skozi okno, kako so otroci v pisanih srajčkah in v rdečih in modrih copatkah hiteli domov. Zadnji je tekel Bobek.

»Bobku sešijem najtoplejše copatke, takšne preko gležnjev. Janezku sešijem takšne, da jih bo lahko nosil tudi k telovadbi.«

Špelceni copatki bodo lepi kot mamini. Tinetu, ki zgubi vsak gumb, moram sešiti copatke brez gumbov.

Tonki pa sešijem copatke s cofi. In drugim otrokom? Vsakemu takšne, kot si jih najbolj želi.

Ej, tako bom vsem ustregla,« je premišljevala muca copatarica, ko je gledala za njimi.

Potem je zaprla še okno in zaspala. Danes sneži in muca copatarica šiva copatke za otroke iz male vasi. Z zajčjo kožo jih bo podložila, da bodo toplejši.

Kdo ve, ali jih bodo otroci pospravili, preden bodo šli spat?

Priredila:
Angela Arandelović

Na sejmu tehnike
v Beogradu

NAŠIH SEDEM MLADINK

Strokovna služba zaposluje
vse več mladincev

Letos smo imeli priložnost, da naše sodelovanje z gospodarsko zbornico izboljšamo. Naše mladinke so bile deležne sejma tehnike v Beogradu od 13. do 18. maja. Sedem deklet je delalo na sejmu in kar je pomembno, vse so zadovoljile kriterije razstavljalcev in naših delodajalcev, ki so bili polni lepih besed zanje. To je že petič, da nas angažira gospodarska zbornica. Če bi to pretvorili v denarno obliko bi bilo stanje sledeče: okoli 11000 DEM ali 5500 Evrov - vse to so do sedaj zaslužile naše hostese. To je bil tudi razlog, da smo gospodarski zbornici dodelili zahvalnico Društva Slovencev »Kredarica«, za uspešno sodelovanje. Zahvalnico je slovesno izročil vodja strokovne službe Rajko Marić, predstavniku gospodarske zbornice gospodu Matjažu Rovanu. Gospod Rovan je obljubil, da bo zbornica tudi v prihodnosti sodelovala z nami, kar je rezultat naših dobrih zvez in dosedanje sodelovanje.

Stike, ki jih imamo so zelo pomembni, ker nam omogočajo dober zaslužek. Ne smemo pa pozabiti, da smo v Društvu predvsem zato, da bi si pomagali med seboj, hkrati pa ohranjali spomin na Slovenijo in vse kar je slovensko. Glede na to, je delo na sejmu vid nagrade za aktivnosti Društva in to naj bi nam bila motivacija za bodoče volontersko delo.

Rajko Marić,
Vodja strokovne službe za
zaposlovanje in mladino

Predavanje dr. Dušanke Kojičić iz DS „Planika,,
iz Zrenjanina

KARDIOVASKULARNE BOLEZNI - KAKO JIH PREPREČITI IN ZDRAVITI

Na rednem mesečnem Zboru Društva Slovencev »Kredarica«, održanem 7. junija 2002. leta v Radničkem domu v Novem Sadu je **Dr. Dušanka Kojičić**, članica Društva Slovencev »Planika« iz Zrenjanina održala tematsko predavanje o kardiovaskularnih boleznih. Ob zelo ilustriranih dijaopozitivih, je Dr. Kojičić na zelo popularen način pripovedovala o ožilju in srcu, boleznih, ki nam grozijo, kako jih spoznati, preprečiti in končno kako jih zdraviti.

Na zelo zanimivem in koristnem predavanju so prisotni člani Društva Slovencev »Kredarica« z aplavzom zahvalili in pozdravili Dr. Dušanko Kojičić.

Zlatica Radisavljević

I z n a š e g a a l b u m a :

Tekači iz Slovenije - gosti v klubu DS »Kredarica«

I Z V Z E M A M O

Že velikokrat se je družina Volkar prostovoljno vključila pri urejevanju Kluba Društva Slovencev »Kredarica«. Tudi tokrat je gospod **Emil Volkar st.** ob pomoči soproge gospe **Valerije** in sina **Emila ml.**, čeprav mu to ni poklic, tapaciral 11 klubskih stolov in obložil mizo. S tem so stari stoli (dobiti iz raznih virov) in miza polepšali ambijent Kluba v katerem se člani DS zbirajo. Zares lep primer resničnega požrtvovanja in angažiranja v Društvu.

Zlatica Radisavljević

Moram se hitro vrniti in spoznati še bolj Slovenijo

Letos sem bila prvič v Poletni šoli v Ljubljani. Odpotovala sem v Ljubljano polna pričakovanj a sem dobila veliko več.

Bivanje v Poletni šoli mi je pomenilo veliko, še posebej zato, ker mi v Ljubljani živi babica. Tam sem vedno rada odhajala in vsakokrat mi je bilo lepo.

V poletni šoli sem bila med novimi mladostniki in sem pridobila med njimi tudi nove prijatelje. Poletna šola je bila zelo dobro organizirana, na zabaven in zanimiv način se je učilo in naučila sem veliko novega. Lahko sem videla tudi koliko poznam slovenski jezik in koliko se moram še naučiti.

Največji dogodek za mene je bilo veslanje po reki Ljubljanici, bilo je res nekaj posebnega. O izletu v Piran bi prav tako lahko povedala, da je bil čudovit. Posebej me je navdušila narava in cerkev sv. Jurija. Obiskali smo tudi mogočen Predjamski grad.

Mimogrede, ko smo potovali, smo videli tudi druga mesta v Sloveniji in sklenila sem, da se moram hitro vrniti in spoznati Slovenijo še bolj. Zemljo mojih prednikov in njeno kulturo. Upam, da v kratkem času dobim to priložnost.

Vesna Vozar

Ljubljana je zelo lepa in ljudje so prijazni

V Poletno šolo v Ljubljano sem potoval z vlakom. Bil sem zelo vesel, da sem prispel brez problemov.

Pouk smo imeli vsak dan od 09.00 do 12.30 dopoldne. Po tem smo šli na kosilo in v mesto. Tu sem že videl veliko zanimivosti. Ljubljana je zelo lepa pa tudi ljudje so prijazni.

Bili smo tudi na izletih. Eden je bil na Primorsko, drugi na Bled, kjer smo se kopali v Piran in Portorož.

Vse skupaj vzeto je Slovenija zelo lepa dežela

Bojan Skokandič

V poletni šoli v Mariboru mi je bilo všeč

Letos je poletna šola slovenskega jezika potekala tudi v Mariboru. Bivali smo v dijaškem domu »Tezno«. Vsi udeleženci smo bili stari od 12 do 16 let in smo prihajali iz: Jugoslavije, Hrvaške, Združenih Arabskih Emiratov, Švice,

Francije, BiH, Nizozemske, Avstrije, Nemčije, Makedonije, ZDA in Italije. Nekateri so bili v poletni šoli prvič, nekateri pa tudi četrtič, petič.

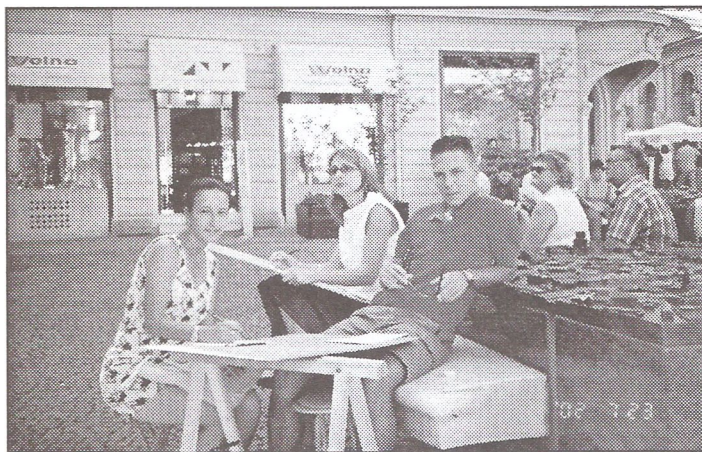
Vsak dan je pouk potekal od 09.00 do 12.00 ure. Učili smo slovnico in slovenske pesmi. V domu nam je bilo všeč, ker smo se tako bolje spoznavali med seboj in dobili smo veliko novih prijateljev poletne šole. Šli smo tudi na ekskurzije v Prekmurje, na poldnevni izlet v Ptuj in na kopaljšče.

V poletni šoli mi je bilo všeč in tudi naslednje leto se ga bom udeležila. VSI pa bi bili veseli, če bi poletna šola trajala tri tedne.

Isidora Nikolić

V poletni šoli je bilo zanimivo, zabavno a predvsem koristno

Ko sem izvedela, da sem dobila štipendijo za Poletno šolo v Ljubljani, sem bila zelo navdušena. Z velikim veseljem sem se odpravila na pot v Ljubljano. Hkrati je bil prisoten tudi

Vesna Vozar, Maja Turk in Bojan Skokandič

strah, da se ne predstavim kot preveliki »nevednež« slovenskega jezika.

Srečno sem prispela v Ljubljano, mesto mojih prednikov in navdušenje nad tem prelepim mestom je še vedno prisotno v meni. Vedno sem našla nekaj, kar sem lahko občudovala in kar ne bom nikoli pozabila.

V poletni šoli je bilo zanimivo, zabavno a predvsem koristno. Veliko smo se učili a nas to ni obremenjevalo, kajti spoznavali smo veliko novega. Presenetilo me je število tujih študentov (neslovencev), ki se želijo učiti slovenščine a niso slovenskega rodu. Moj strah, da zelo slabo govorim slovenski jezik, je minil. Sem se kar znašla!

Rada bi spregovorila o izletih. Obiskali smo Predjamski grad pri Postojnski jami, potovali smo na Primorsko v Piran, soline, delavnico kjer se predeluje oljno olje. Najbolj mi je bila

narava v Piranu in cerkev sv. Jurija. Pogled na cerkev in morje ne bom nikoli pozabila.

Še mislim na Slovenijo, na Poletno šolo, prijatelje, ki sem jih tam spoznala a v srcu mi zveni jo slovenske pesmi!

Maja Turk

Grad na Goriškem Največji grad v Sloveniji

Ozemlje okoli današnjega Grada je vključil v madžarsko državo kralj Bela III in ga leta 1183 podaril cistercijanskemu samostanu v Monoštru. Kmalu pa je prišlo v last različnih madžarskih fevdalnih rodbin, ki so nepretrgoma gospodarile od Grada do Murske Sobotice.

Grad je sezidal viteški red templarjev. Grajsko poslopje je prvič omenjeno leta 1275, a je gotovo stalo že leta 1208. Takrat je namreč dobil celotno Goriško od kralja Andrea II. grof Nikolaj Amadej iz Železnega.

Leta 1333 je prišel Grad v posest Petra Szechya, župana Želzne županije. Szechyi, ki so v 16. stoletju vneto razširjali protestantizem, so ostali gospodarji gradu do 1684. Sledili so jim Batthyanyji ter pozneje grofje Szaparyji in Szechenyji. Med obema vojnoma je bil tedaj še dobro ohranjeni in s številnimi umetninami opremljeni grad last Geze Hartnerja, veleposesnika iz Murske Sobotice.

Po vojni je bila v njem naseljena sovjetska vojska. Danes s pomočjo programa Phare obnavljajo prostore, ki bodo služili informacijskemu središču Krajinskega parka treh dežel. V grajski kapli je na ogled tudi precej velika zbirka starin iz gradu in okolice.

Znotraj grajskega obzidja je s ploščo zavarovan globok vodnjak, ki je bil posebno dragocen v

času napadov, saj je bilo poslopje sezidano tudi zaradi obrambnih potreb. Vodnjak je vklesan v živo skalo. Najpomembnejši in najlepši del gradu je bil na jugozahodni strani, kjer je bil stanovanjski del s stekleno teraso, pred njo pa lep cvetlični vrt z ribnikom in vodnjakom, ki še danes stoji.

Grad je imel grajsko kapelo, v kateri so občasno opravljali verske obrede. Tu je opravljal svoje prvo duhovniško poslanstvo tudi prvi prekmurski rimo-katoliški pisatelj Mikloš Kuzmič, doma iz Dolnjih Slavec.

Grajsko stavbo obdaja obsežen park v angleškem slogu. V njem poleg domačih drevesnih vrst rastejo platane, rdeče bukve, tulipanovci, gledičevke, cedre in druga zanimiva drevesa.

Marko Mijač iz Kaknja
Milan Nikolić iz Novega Sada

PRVI FRUŠKOGORSKI TEK

Udeležilo se ga je 45 tekmovalcev

Aprila smo imeli veliko zadovoljstvo, da poskrbimo za sprejem neuradne reprezentance Slovenije v gorskem teku. Komisija za gorski tek Planinske zveze Vojvodine je namreč organizirala 1. Fruškogorsko dirko v gorskem teku, ki je bila obenem prvo neuradno prvenstvo Jugoslavije.

Jarca, vicešampiona Slovenije v kategoriji starejših dečkov, **Mitjo Kosovelja** in **Petra Lamovca**, prvi in drugi v Sloveniji za mladince, obenem pa sta tudi člana bronaste ekipe s Svetovnega prvenstva (Mitja Kosovelj je kot posameznik na tem Prvenstvu bil 9., Peter Lamovec 16.), **Boštjana Novaka**, prvaka

Start teka: v prvem planu Borut Malavašič in Boštjan Novak iz Slovenije in Goran Čegar iz Vojvodine

Gorski tek je športna panoga, izrastla iz klasičnega planinstva kot so to še drugi, že olimpijski športi (planinski biciklizem-mountain bike, orijentacijski kros, športno plezanje itd.). Obstajajo dve vrsti gorskega teka: tek gor-dol in tek samo navkeber. Že bivša Jugoslavija se je udeležila Mednarodne asocijacije za gorski tek, ampak samo preko slovenskih tekačev. Do lanskega leta je ta šport v novi Jugoslaviji bil popolnoma pozabljen in se je redko kdo z njim ukvarjal - samo na rekreacijski bazi. Z druge strani se je v Sloveniji ta šport močno razmahnil in vse kategorije tekmovalcev iz Slovenije (mladinci in mladinke, člani in članice) so se udeležile vrste mednarodnih tekmovanj. Tako je tam zrasla cela vrsta odličnih gorskih tekačev mednarodne kvalitete, največji uspeh pa so dosegli mladinci, ki so septembra leta 2001 dosegli ekipno tretje mesto na Svetovnem prvenstvu v Arta Terme (Italija).

Glavno spodbudo za reinkarnacijo gorskega teka v Jugoslaviji je storil **Aleksandar Andjelić** član Društva Slovencev »Planika« iz Zrenjanina in planinec v PD »Poštar« Novi Sad - Zrenjanin. Sedaj že zvezni selektor reprezentance Jugoslavije v gorskem teku. Z velikim entuzijazmom je prišel propagandno novega športa, organiziral več propagandnih dirk (Vršački breg, Selište na Fruški gori, Čačak), odvedel prve jugoslovanske tekmovalce na mednarodne dirke v Sloveniji in Avstrijo, tako da je planinska zveza Vojvodine odločila organizirati eno veliko dirko, čeprav gorski tek spada v atletiko in ne v planinstvo.

Saša Andjelić je kontaktiral s **Tomom Šarfom** predsednikom Odbora za gorske teke Atletske zveze Slovenije, ki je z navdušenjem sprejel poziv. Slovenci so odločili poslati v Novi Sad svojo elito: **Matejo Kosovelj**, šampionko Slovenije za mlajše deklice, **Matejo Šuštaršič**, vicešampionko Slovenije za članice, **Bernarda**

Slovenije za člane. Vodje ekipe so bili: **Tomaž Jarc**, podpredsednik Odbora za gorske teke Slovenije (predsednik Odbora Tomo Šarf, nažalost ni mogel priti zaradi nenadne bolezni v družini), **Edvin Kosovelj**, trener mladincev Slovenije in **Borut Malavašič**, trener Kluba za gorski tek v Žireh.

Seveda, kot vedno je bilo preveč organizacijskih in finančnih problemov, da bi šlo vse kot je treba. Mesto dirke, Popovica na Fruški gori so izbrali planinci iz Novosadskega PD »Poštar«, ki so tudi označili stezo z rumenimi plastičnimi traki za PTT kable. Rezerviran je bil dom na Popovici PD »Medicinar« iz Novega Sada, kjer je bil štab dirke. Finančno je pomagalo Ministrstvo za šport AP Vojvodine, a denarja vseeno ni bilo dovolj. Potne stroške so člani reprezentance Slovenije plačali sami, Saša Andjelić je uspešno »zrihtal« preko Ministrstva za zunanje zadeve Jugoslavije, da so bili oproščeni plačanja jugoslovanskih viz. Problem je bil še plačati stroške bivanja Slovencev v Novem Sadu, kajti tudi naši člani so brezplačno stanovali v Sloveniji kadar so sodelovali na tamkajšnjih dirkah. Tu nam je pomagalo naše Društvo »Kredarica«, tako da so vsi člani tima Slovenije stanovali v eni vikendici na Popovici, samo 10 minut hoje od štarta dirke.

Ekipe Slovenije je s kombijem in osebnim avtomobilom prišla v petek 4. aprila zvečer. Dočakali smo jih na Iriškem Vencu okoli 22 h in jih odpeljali na Popovico. Tu jim je gospa Kostić, pri kateri so stanovali naredila imenitno večerjo in smo v veselem razpoloženju klepetali.

V soboto, 05. aprila smo imeli uradni program. Za 10. uro je bila organizirana tiskovna konferenca v Izvršnem svetu Vojvodine, ki jo je vodil namestnik pokrajinskega tajnika za šport, g. **Darko Parežanin**, a bilo je prisotnih preko 20 novinarjev iz različnih TV in časopisnih redakcij. Po končani, izredno uspešni, tiskovni konferenci

NAJPOMEMBNEJŠI REZULTATI

1. FRUŠKOGORSKE DIRKE

Mladinke (5,5 km)

1. Mateja Kosovelj (Slovenija)	26,29
2. Maja Trojanović (B. Maglič)	40,18

Mladinci (5,5 km)

1. Mitja Kosovelj (Slovenija)	21,51
2. Peter Lamovec (Slovenija)	23,16
3. Andrej Bajagić (Ruma)	25,33

Članice (5,5 km)

1. Mateja Šuštaršič (Slovenija)	26,12
2. Dragana Živković (Novi Sad)	32,08
3. Maja Oljača (Novi Sad)	38,06

Člani (11 km)

1. Boštjan Novak (Slovenija)	45,19
2. Goran Čegar (Apatin)	48,01
3. Dragiša Bauer (Novi Sad)	50,06

smo šli na sprehod po centru Novega Sada. Naši gosti so bili navdušeni z videzom mesta, saj so si želeli ponovnega prihoda. Potem smo obiskali naš klub v Futoški ulici 12, kjer sta zakonca **Volkar** poskrbela za lepo malico. Prišel je tudi predsednik Izvršnega odbora našega društva **dipl. ing. Albert Kužner**, tako da smo se pogovarjali v veseli atmosferi.

Popoldne je bil na Popovici uradni trening, a mi iz Organizacijskega odbora dirke smo končali predzadnje posle na označevanju dirkalne steze skozi gozd (zadnje posle smo morali pustiti za nedeljo zjutraj, ker gozdne ceste koristijo tudi »vikendaši«). Zvečer smo v Domu PD »Medicinar« organizirali »Pasta party«, glavna kuharica je bila **Desa Simin**, ki je domačin Doma. Zopet je bilo planinski lušno, skromno a veselo.

V nedeljo 6.IV, je bila Dirka. Vse skupaj je bilo 45 tekmovalcev. Vreme je bilo izredno, hladno in sončno, idealno za dirko. Mladinci in članice so tekli en krog (5,5 km z višinsko razliko 330 m), a člani in veterani dva kroga (11 km z višinsko razliko 660 m), dirka je bila tipa gor-dol.

V vseh kategorijah v katerih so sodelovali, so slovenski tekmovalci zanesljivo zmagali, kar je bilo za pričakovati, ker gorski tek v Jugoslaviji za enkrat še ni masovno popularen šport. Po končani tekmii so zmagovalci dobili medalje in skromna darila.

Zvečer so mlajši člani reprezentance Slovenije odpotovali domov skupaj s trenerji (v ponedeljek je bila šola!), Boštjan Novak in Mateja Šuštaršič pa so bili tako navdušeni z Novim Sadom in so odločili, da se vrnejo domov šele naslednji dan. Zvečer pa so z domačini odšli na sprehod po Novem Sadu.

Najboljšo oceno o sami tekmii in bivanju v Novem Sadu so dali sami reprezentanti Slovenije, saj niso imeli dovolj besed, da nahvalijo gostoljubnost ne samo planincev in organizatorjev tekme, pač vse ljudi iz Novega Sada s katerimi so imeli stike.

Naša »Kredarica« je v vsem tem delu imela veliko vlogo, z malo materialno pomočjo, ki je za planince velika (3.200 din ali 55 Evrov), omogočili smo neometeno bivanje reprezentance Slovenije tri dni v Fruški gori in to je bila redka priložnost, da naše Društvo stori nekaj za Slovenijo, ker po navadi mi pričakujemo pomoč iz Slovenije.

Dr. Milan Breberina

PRAZNIKI POMLAD, POLETJE

Vsebina praznika Velike noči se lepo ujema s prebujanjem pomladi, katere prvi glasnik je sv. Jurij, posebno priljubljen med vzhodnoslovanskimi narodi. Jurjevo (23. april) so naši predniki

Štirideseti dan po Veliki noči sledi eden najstarejših krščanskih praznikov Kristusov Vnebohod, ki so ga naši predniki znali praznovati bolj slikovito kot danes. Velikonočni čas pa se nadaljuje še

»Dósel je, dósel, zéleni Jurij!«
Belokranjska

praznovali s posebnim obredom, polnim svežega zelenja in pesmi »jurjevanjem«, ki se je do danes ohranil v glavnem samo še v Beli krajini.

Na svetega Marka (25. april) so se že od nekdaj med našimi vinogradi in polji vile procesije vernikov, ki so tako prosili Boga za dobro letino in zdravje. Po procesiji na Markovo pa si do praznika Vnebohoda sledijo še tri podobne »prošnje procesije«.

Prvega dne meseca maja se je še pred uvedbo delavskega praznika držalo praznično vzdušje, v zadnjih desetletjih pa se je pri nas na ta dan ustalila navada kulturnih prireditev, veselic in izletov.

V s e s p l o š n o priljubljen mesec maj je Cerkev posvetila Materi Božji. Nad 130 let se na Slovenskem

ohranja vsakodnevna majniška pobožnost »šmarnice«, prepletena s pesmijo, cvetjem, lepim branjem in otroško razposajenostjo, Mariji na čast.

Za svojega so si maj vzeli tudi mnogi zaljubljeni pari, ki se želijo poročiti prav v tem mesecu.

vse do Binkošti, kot Slovenci imenujejo praznik prihoda Svetega Duha, po svetu znan pod i m e n o m Pentecostes, saj vedno pride na nedeljo 50. dan po Veliki noči. Praznik je bil v preteklosti povezan z mnogimi šegami in navadami, ki se jih mnogokje trudijo oživeti. Danes se Binkošti povezujejo predvsem z birmo, slovesnim obredom, s katerim Cerkev mlade kristjane sprejme v občestvo zrelih vernikov.

Eden najmlajših praznikov, a za Slovence velikega pomena, je Dan državnosti, ki ga praznujejo 25. junija. Na predvečer praznika se povsod po Sloveniji vršijo številne slovesnosti s kulturno-domoljubno vsebino, med njimi najvidnejša pa je osrednja prireditev na

»Fantič, le hit kosil, me pa sušiti!«
Ljudska

Trgu republike v Ljubljani. Na sam praznik se mnogi državljani Slovenije podajo na obisk naših naravnih in kulturnih znamenitosti, ki krepijo ljubezen do domovine.

V tem pomladno-poletnem času je še vrsta svetniških godov, ki so jih naši

dedje znali praznovati z veliko domiselnostjo in smislom za družabnost: Vidovo, Šentjaževo, Anino...

Praznično pa so si znali nekdaj na deželi narediti tudi ob večjih delih, kot so: košnja, žetev, mlatev...

Ponekod se taki ljudski in verski prazniki vračajo zaradi turistične privlačnosti in oživitve krajevnih značilnosti.

Posebej slovesen je v poletnem času praznik Marijinega vnebovzvetja 15. avgust, imenovan tudi Veliki šmaren ali Velika maša, ko verniki radi poromajo v prelepa Marijina svetišča kot so Ptujška Gora, Brezje, Sveta Gora in mnoga druga posejana po vsej Sloveniji.

Praznično poletje se sklene že z enim Marijinim praznikom - Marijinim rojstvom (8. september) ali Malim šmarnom, ki se ga je prijel ljudski rek: »Mala maša za suktno vpraša«, saj na duri že trkajo hladnejši jesenski dnevi.

Pripravila: **Angela Arandjelović**

Ilustracije iz knjige »Praznično leto Slovencev« (Niko Kuret »Družina«, Ljubljana 1998)

IN MEMORIAM

S poštovanjem se bomo spominjali članov Društva Slovencev »Kredarica«, ki so umrli v preteklih devet mesecih 2002. leta:

FRANJA PLOH

(januar 1913 - februar 2002)

OLGA BREBERINA

roj. BIZJAK

(oktober 1921 - marec 2002)

JOZEFINA KABIČ

roj. ZAVRTANIK

(avgust 1943 - junij 2002)

Hvala jim za doprinos v aktivnostih našega Društva!

Društvo Slovencev »Kredarica«
Novi Sad

Malčki se učijo slovensko

Že skoraj eno leto v šolo dopolnilnega pouka slovenskega jezika v Novem Sadu v Radnički ulici 20, na Odprto univerzo, prihajajo otroci, potomci Slovencev v Novem Sadu. Skupina je majhna, otrok je samo šest, različnih starosti. Delo z njimi je težje kot delo z odraslimi slušatelji a je vendar lepo, polno presenečenj, predvsem prijetnih. Otroci se zanimajo za učenje, radi pridejo na ure in so navezani eni na druge, tako da tri-štiri ure pouka slovenščine, ob sobotah, hitro minejo. Mnenja sem, da omenjena skupina učencev zasluži veliko novih vsebin o katerih bi morali misliti, kajti otroci veliko obetajo.

Desanka Poslon,
Učiteljica dopolnilnega pouka
slovenskega jezika v Novem Sadu

Š A L E

Iz uredništva

- Gospod urednik, včeraj sem vam poslal tri izvirne pesmi. Ali ste jih že prebrali?

- Da, že pred dvajsetimi leti.

Da bo vedel

-Zaradi pomanjkanja dokazov ste oproščeni obtožbe, da ste ukradli zlato uro.

-Ali to pomeni, da si jo smem obdržati?

Ni razumela

Ob 11. uri ponoči je zazvonil zvonec pri sosedovih. Pred vrati je stal deček, ki je dejal: »Mamica vas prosi, če bi bili tako prijazni in nam posodili gramofon?«

-Kaj, tako pozno nameravate plesati?-Ne, samo spali bi radi.

Priredila:
Brigita Pušibrk

RECEPTI SLOVENSKE KUHINJE

Kumare s krompirjem

Sestavine: 1 kg kumar, 3/4 kg krompirja, 1/2 l mleka, 1 dcl kisle smetane, 1 žlica moka, 5 dag masla, 1 strok česna, poper, sol.

Priprava: Kumare olupimo, naribamo, posolimo. Olupimo tudi krompir in ga kuhamo celega. Segrejemo maslo, stresemo nanj moko in jo svetlo prepražimo, zalijemo z mlekom in prežganje razkuhamo. V to belo omako damo ožete kumare in kuhan, odcejen in zmečkan krompir ter vse skupaj na kratko prekuhamo. Na koncu dodamo smetano. Ko dodamo smetano, jed ne sme več vreti. Začinimo še s strokom zdrobljenega česna in popoprano. Ponekod se jed zabeli z ocvirki, če so

kumare s krompirjem pripravljene kot glavna jed. Zraven se ponudi kruh.

Ajdovi žganci

Sestavine: 60 dag ajdove moka, 10 dag masti z ocvirki in 3/4 litre slanega kropa

Priprava: V slan krop vsujemo moko, kuhamo 5-10 minut, nato pa kupček pobodemo, da se moka dobro prekuha tudi znotraj. Tako naj vre še nadaljnih 15 minut. Nato polovico žgančevke odlijemo in jo prihranimo.

Če kuhamo drobne gorenjske žgance, mešamo z dvorogelnimi vilicami in zabelimo že v loncu.

Če pa želimo pripraviti znane štajerske mehke žgance, pa prilijemo še žgančevke in

gladko mešamo. Žgance »režemo« z žlico v žličnike, polagamo jih v skledo in po vrhu zabelimo.

Gobova juha s smetano

Sestavine: 10 do 15 dag gob, 2 žlici masti, 1/2 žlice čebule, 1/2 žlice peteršilja, 2 stroka česna, 2 žlici moka, 1/8 l kisle smetane, sol, 2 in 1/2 l zelenjavne juhe.

Priprava: Na masti zarumeni čebulo, pri-
daj peteršilj, strt česen in zrezane gobe ter mešaj, dokler se gobe ne posušijo. Potresi z moko, zalij z juho in okisaj. Pri koncu prideni smetano in ko prevre, postrezi poleg ajdove ali katere koli druge žgance.

Priprava: Brigita Pušibrk

Bilten »Kredarica«. Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: Zlatica Radisavljević, urednik, Marija Lovrić, Rajko Marić, Angela Arandjelović in Albert Kužner, Člani. Lektor: Danijela Janković. Priprava tiska: Ljubomir Rakić. Tisk: SZR »MIVA« Veternik. Tiraž: 200 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: Društvo Slovencev »Kredarica«, 21000 Novi Sad, Futoška 12. Telefon: 611-541 WWW.KREDARICA.55.COM